

archeologiškai vertingo sluoksnio neaptikta. Po velėna užfiksuotas pilkas ar rusvas pove-
lėninis sluoksnis, pereinantis į šviesų nejudintą
smėlį (šurfai 1, 3, 4, 5). Šurfluose 6 ir 7 aptikti
iki 1,95 m ir 2,15 m storio sąnašiniai smėlio
bei sapropelio sluoksniai.

Šurfe 2 aptiktas iki 1,65 m storio kultūri-
nis sluoksnis. Jau nuiminėjant velėną rasti 3
titnagai – dvi nuoskalos ir skaldytinis. Po ve-
lėna atsidendę pilka, susimaišiusi su rusva žemė.
Šiame sluoksnyje aptiktos 2 nedidelės
lipdytos mineralinės keramikos šukelės. P šur-
fo dalyje giliau pilką žemę keičia pilko ir gel-
tono smėlio margas sluoksnis, o centrinėje
šurfo dalyje – pilkas sąnašinis smėlis. 1,2 m
gylyje nuo esamo žemės paviršiaus aptiktas
židinys su apdegusiais akmenimis. Tai
1,7x1,05 m skersmens juodo degėsingo smė-
lio kontūras, o jame – 1x1 m skersmens ak-
menų sankaupa. Židinyje buvo per 60 stipriai
apdegusių akmenų, vidutinis jų skersmuo –
12–15 cm. Pjūvyje židinys – netaisyklingos
formos, siekia iki 43 cm gylio.

Iš viso šurfe surinkta 170 titnagų (daugu-
ma – sąnašiniame smėlyje), iš jų 160 žmo-
gaus skaldyti – 129 nuoskalos ir jų dalys, 18

skelčių, 5 skaldytiniai ir 8 retušuoti (mikro-
rėžtukas, kaltelis, grandukas, gremžtukas, kt.
dirbinių fragmentai), likusieji 10 – gamtiniai.
112 iš 160 žmogaus apdirbtų titnagų pasiden-
gę storesne ar plonesne balta patina.

Nustatyta, kad šioje vietoje yra vertingas
akmens (ar bronzos) amžiaus paminklas. Iš-
kasta medžiaga nėra pakankama objektui da-
tuoti, tačiau patina pasidendę radiniai rodo
seną jų amžių, kiek abejotinas mikrorėžtukas
bei dar vienas mikrolitinio pobūdžio dirbinė-
lio fragmentas galėtų būti priskirti mezolitui.
Rastas 1 kaltelio tipo dirbinėlis. Tokie dirbi-
niai naudoti nuo bronzos iki pat senojo gele-
žies amžiaus.

RAUDONDVARIS CAMPSITE

In 2003 in the Stone Age campsite of
Raudondvaris and its environs, the total area of
30 m² was explored. There was unearthed a
cultural layer up to 1.65 m thick, with flint
blades, flakes and artefacts. At a depth of 1.2 m
from the present surface of ground, a round
fireplace of 1 m in diameter with burnt stones
was uncovered. This place is a valuable Stone
Age (or Bronze Age) monument.

BENAIČIŲ ARCHEOLOGINIS KOMPLEKSAS

Algimantas MERKEVIČIUS, Rėda NEMICKIENĖ

2003 m. VU tęsė Benaičių archeologinio
komplekso tyrinėjimus, pradėtus 2000 m. ir
tęstus 2002 m. (žr. *ATL 2000 metais*, V., 2001,
p. 14–16; *ATL 2002 metais*, V., 2005, p. 10–
12. Tyrinėjimų tikslas – ištirti apardytas vie-
tas bei patikslinti šio archeologinio objekto
teritoriją.

2003 m. buvo ištirtos 3 perkastos: 13, 14
ir 15.

Perkasa 13 buvo į Š nuo perkastos 7,
2x10 m dydžio, orientuota Š–P kryptimi. Per-
kasoje iki 34–35 cm gylio nuo žemės pavir-
šiaus buvo matomos arimo vagos. Joje, po
maždaug 5 cm storio velėnos sluoksniu, at-
sidendę armuo – tamsiai rudas smėlingas
juodžemis, kurio storis – 20–30 cm. Po šiuo
sluoksniu buvo įžemis – rudas natūralus, vie-
tomis smėlingas žvyras. Perkasoje apie 20–

24 cm gylyje išryškėjo 3 tamsiai rudos spalvos juodžemio dėmės-duobės.

Dėmė 1 buvo Š perkasos dalyje. Ji – 75x57 cm dydžio, netaisyklingo ovalo formos. Dėmės užpildas – tamsiai ruda molinga žemė. Dėmės R dalyje buvo labai nedaug molio tinko ir degėsių. Dėmė tęsėsi iki 26–27 cm gylio nuo žemės paviršiaus.

Duobė 2 buvo apie 14 cm į P nuo dėmės I. Ji atsidenė 23–24 cm gylyje, beveik apvali, 73x73 cm dydžio. Maksimalus duobės gylis – 72 cm nuo žemės paviršiaus. Jos viršuje buvo nemažai, daugiausia vidutinio dydžio, akmenų, dalis kurių buvo apskaldyti. Pasitaikė, nors ir labai nedaug, apdegusių akmenų. Akmenys duobėje užėmė apie 64x62 cm dydžio plotą. Duobėje taip pat aptikta degėsių, lipdytos keramikos ir geležies gargažių. Jos užpildas – tamsiai rudas maišytas juodžemis ir akmenys, dalis kurių – apskaldyti. Duobėje aptikti 3 akmenų grindinėliai. Pirmasis atsidenė 37–47 cm gylyje. Jis sukrautas daugiausia iš vidutinio dydžio akmenų. Po juo, apie 47–52 cm gylyje, atsidenė tarsi antras akmenų grindinėlis, kuris yra panašaus dydžio kaip ir pirmasis. Akmenys jame taip pat daugiausia vidutinio dydžio. Apie 52 cm gylyje atsidenė tarsi trečias akmenų grindinėlis. Po juo aptikta degėsių. Apie 50 cm gylyje, prie duobės P pakraščio, aptiktas gyvulio dantis.

Duobė 3 aptikta prie perkasos PV sienelės. Jos dydis viršuje – 72x70 cm, gylis – apie 80 cm nuo žemės paviršiaus. Duobės užpildas – tamsiai rudos spalvos žvyringas juodžemis bei daugiausia vidutinio dydžio akmenys. Pasitaikė ir apskaldytų bei apdegusių akmenų. Prie duobės P pakraščio aptikta tvarkingai sukrautų akmenų eilė. Apie 59 cm gylyje,

prie duobės P pakraščio, buvo stambus, apie 30x30x20 cm dydžio akmuo. Duobėje taip pat rasta pavienių angliukų. Į apačią duobė siaurėja. R jos dalyje buvo keli degintiniai kaulai, keramikos.

Perkasa 14 atmatuota į R nuo perkasos 11. Ji – 4x10 m dydžio, orientuota R–V kryptimi. Joje aptikti 3 kultūriniai sluoksniai. Po maždaug 5–10 cm storio velėnos sluoksniu atsidenė 23–30 cm storio tamsiai rudo peraroto juodžemio sluoksnis. Po juo buvo maišytas šviesesnis rudas–tamsiai geltonas smėlis, kurio storis apie 20–25 cm. Giliau – šiek tiek maišytas tamsiai geltonas smėlis. Jo storis – apie 10 cm, po juo – įžemis, šviesiai geltonas smėlis.

Perkasos centrinėje dalyje, apie 25 cm gylyje, išryškėjo netaisyklingo ovalo formos degėsių koncentracija – viršutinė židinio dalis. Jo skersmuo – apie 180x140–110 cm, gylis – 93 cm nuo žemės paviršiaus. Židinyje užpildytas akmenimis, nemaža jų dalis – apdegę ir suskilę. Įvairiame židinio gylyje aptikta daug degėsių, kurie rinkti radiokarboniniams tyrimams. Židinyje rasta keramikos ir molio tinko, jo dugnas buvo išplūktas plonu, apie 1,5 cm storio, molio sluoksniu. Plonas molio sluoksnis užfiksuotas ir kai kuriose židinio sienelėse.

Apie 230 cm į PV nuo aprašyto židinio atsidenė vienas šalia kito buvę 2 akmenų grindinėliai. Pirmasis jų išryškėjo 36–40 cm gylyje nuo žemės paviršiaus. Grindinėlis sudėtas iš smulkių ir vidutinio dydžio akmenų, tvarkingai sudėtų vienas šalia kito. Dalis jų – apskaldyti, kai kurie – apdegę. Tarp akmenų buvo tamsiai rudas smėlingas juodžemis. Grindinėlio dydis – 60x40 cm, akmenų sluoksnio storis – apie 15 cm. Tarp akmenų

aptikta ir smulkių degėsių. Į PV nuo aprašyto grindinėlio, apie 52–56 cm gylyje nuo žemės paviršiaus, atsidengė dar vienas akmenų grindinėlis. Jo akmenys daugiausia vidutinio dydžio, sukrauti tvarkingai vienas šalia kito. Dalis akmenų – apskaldyti. Grindinėlio dydis – 55x60 cm. Tarp akmenų pasitaikė smulkių degėsių. Grindinėlio V dalyje, 59 cm gylyje, rasti 3 gyvulių dantys, išsidėstę maždaug 2 cm atstumu vienas nuo kito. Dar vienas, ketvirtas, dantis buvo 60 cm gylyje. Grindinėlio akmenys buvo tamsiai rudo smėlingo juodžemio sluoksnyje, kurio storis – apie 15 cm. Akmenys daugiausia krauti dviem sluoksniais vienas ant kito. Nuėmus akmenis, 68–69 cm gylyje rasta nedidelis kiekis degėsių ir keletas molio tinko trupinių. Degėsių pasitaikė ir už grindinėlio ribų, tamsiai geltono smėlio sluoksnyje, apie 71 cm gylyje. Įvairiose šios perkastos vietose taip pat aptikta nedidelių tamsesnės žemės duobelių, degėsių, gyvulių kaulų, molio tinko, žiestos ir lipdytos keramikos. Dalis žiestos keramikos – glazūruota. Lipdyta keramika buvo įvairių tipų: lygiu, grublėtu, brūkšniuotu paviršiumi. Dalis keramikos – ornamentuota. Aptikti keli titnaginiai radiniai: nuoskalos ir skeltės, kai kurios iš jų padengtos patina. Taip pat rasta geležies gargažių, šlako, geležinis peiliukas. Pagal radinius ir stratigrafiją šioje perkasoje galima išskirti tris kultūrinius sluoksnius, kurie vietomis persimaišę vienas su kitu. Apatinis kultūrinis sluoksnis priskirtinas žalvario amžiui, vidurinis – vėlyvajam geležies, o viršutinis – XIX a. kaimavietei.

Perkasa 15 atmatuota į R nuo žvyrdubės. Jos P dalis prijungta prie perkastos 11,

jos dydis – 2x45 m, ji orientuota Š–P kryptimi. Šioje perkasoje kultūriniai sluoksniai tokie patys kaip ir perkasoje 14. Perkasoje 15 rasta apie 15 įvairių struktūrų, susijusių su gyvenviečių pastatais: akmenų grindinių, židinių, ūkinių duobių, stulpaviečių. Taip pat aptikta gyvulių kaulų, titnago nuoskalų, gargažių, didelis kiekis keramikos ir molio tinko. Keramika žiesta ir lipdyta. Perkastos Š dalyje aptiktas degintinis *kapas* be įkapių. Sudeginto mirusiojo kaulai buvo paskleisti apie 1,5 m skersmens plotelyje ant geltono smėlio. Šis kapas preliminariai priskiriamas vėlyvajam žalvario amžiui.

2003 m. ištirtas 150 m² dydžio plotas.

BENAIČIAI ARCHAEOLOGICAL COMPLEX

In 2003 in the Benaičiai archaeological complex, 3 trenches: 13, 14 and 15 were explored. The total explored area makes 150 m². During the investigations the cultural layers of ancient settlements belonging to three periods were unearthed and finds collected. The earliest settlement is dated back to the Bronze Age, the later one – to the Late Iron Age. In addition to that, finds from a late village-site of the 19th century were found, along with a half-destroyed cultural layer. In the investigated settlements, various structures related to the buildings of ancient settlements were found, such as stone pavings, fireplaces, household pits, post-sites. Finds include wheelmade and handmade pottery, clay plaster, animal bones, iron artefacts, iron dross and slag. In trench 15 the burnt human bones were uncovered being dispersed in the area of 1.5 m in diameter, datable from the Late Bronze Age.